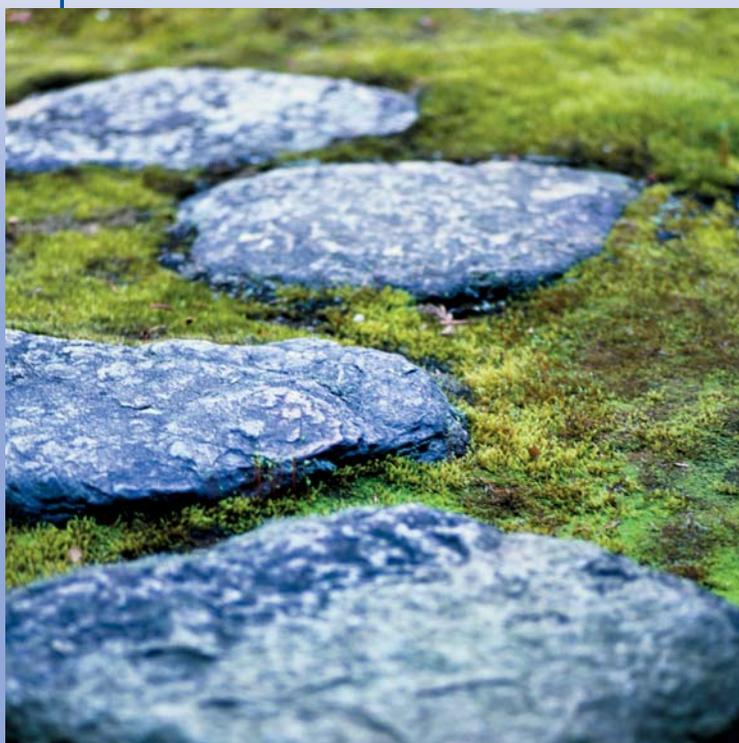

Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд

Променяща се Европа: по-добра работа, по-добър живот

Четиригодишна работна програма 2005-2008 г.

Променяща се Европа: по-добра работа, по-добър живот

Четиригодишна работна програма 2005-2008 г.

Четиригодишната програма 2005-2008 г. на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд беше приета от нейния Управителен съвет на 8 юли 2004 г.

Каталожните данни могат да бъдат намерени в края на настоящата публикация

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейските общности, 2004

ISBN 92-897-0891-3

© Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд, 2004

За получаване на правото за превод или всякакво възпроизвеждане, следва да бъде отправена молба до Директора на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Ireland).

Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд е автономна институция на Европейския съюз, създадена с цел да подпомага оформянето на бъдещата политика относно въпросите свързани със социалната област и труда. Повече информация може да бъде намерена в уебсайта на Фондацията на адрес: www.eurofound.eu.int.

Европейска фондация за подобряване
на условията на живот и труд
European Foundation for the Improvement
of Living and Working Conditions
Wyattville Road
Loughlinstown
Dublin 18
Ireland

Тел.: (+353 1) 204 31 00

Факс: (+353 1) 282 42 09 / 282 64 56

Email : information@eurofound.eu.int

Уебсайт: www.eurofound.eu.int

Printed in Denmark

За настоящето издание е използвана безхлорна хартия произведена от дървесина произхождаща от опазвани гори в Северна Европа. На мястото на всяко повалено дърво се засажда поне по едно ново.

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	4
Въведение	5
Общи цели	9
Приоритети за периода 2005-2008 г.	10
Ключови теми	14
Оценка	18

Предговор

«С поглед напред към възможностите и предизвикателствата възникващи пред новия ЕС...»

Този документ очертава стратегическата рамка на програмата на Фондацията през следващите четири години (2005-2008). Той посочва бъдещите предизвикателства пред социалната политика в Европа и определя точно празното в познанието, на които Фондацията следва да обърне внимание. Документът посочва обхвата на изследователската ѝ дейност за периода, следващ най-голямото разширяване на Европейския съюз през май 2004 г, което със своите важни икономически, социални и институционални последици, остава един от ключовите фактори за промяна през следващите четири години. Фундаменталната цел на четиригодишната програма е да погледне напред към възможностите и предизвикателствата възникващи пред новия ЕС.

Целите на Фондацията са да подкрепя политики, които да направят Европа най-конкурентноспособната, основана върху знания икономика в света; да повишават нивата и качеството на заетост; да стимулират иновациите и предприемчивостта, като насърчават социалното сътрудничество и съпричастност: накратко, да се осъществят целите на Лисабонската стратегия.

В този контекст, Фондацията се стреми да осигури знания чрез своите мониторингови дейности и други проучвания, за да се разберат по-добре предизвикателствата, да подкрепи промяната в обществото и в икономиката, и да предложи на своите заинтересовани участници необходимата за извършването на промените информация.

Програмата идентифицира четири ключови теми като приоритетни области за работата на Фондацията: заетост; баланс работа-живот; производствени отношения и патньорство; социална сплотеност. Тя също така подчертава важността на задълбочения и интегриран подход към тези политически въпроси, и подчертава нуждата от ефективна комуникация с ключовите целеви групи на Фондацията в цяла Европа.

Подробната работна програма се одобрява всяка година от Управителния съвет на Фондацията.

Уили Бушак
Временно изпълняващ длъжността директор

Въведение

«Да подкрепя работата на основните социални участници, натоварени с отговорността за планиране и установяване на по-добри условия на живот и труд в Европа....»

Мисия и роля на Фондацията

Фондацията беше учредена през 1975 г. с цел “да допринесе за планирането и постигането на по-добри условия за живот и труд чрез действия, насочени към увеличаване и разпространение на знания, които биха могли да подпомогнат това развитие”.¹ Като център за проучвания и мониторинг, Фондацията се стреми да бъде ключов източник на информация за подобряване на условията на живот и труд в Европа.

Много от въпросите, които Фондацията е изследвала през последните години като застаряването, работното време и информационното общество, сега са на челни места в дневния ред на европейската социална програма. През последните десетилетия Фондацията е предоставила на заинтересованите участници и на широката общественост обширна база данни от сравнителна информация относно производствените отношения, условията на труд и съответните аспекти на условията на живот. Европейската обсерватория за производствени отношения, Европейското проучване върху условията на труд и новото Проучване върху условията на живот са уникални източници на информация. По време на предходната четиригодишна програма (2001-2004), проучвателната и мониторингова дейност на Фондацията бяха постепенно разширени, за да бъдат включени десетте нови държави-членки и останалите три страни-кандидатки (България, Румъния и Турция).

През 2001 г. Фондацията увеличи още повече възможностите си за мониторинг с учредяването на Европейски мониторингов център на промяната (ЕМЦП). Той предприе редица инициативи по изграждане на дейности, свързани със създаването на мрежа за проучване, с информацията и разпространението ѝ, насочени към разбирането и предвиждането на производствените промени в Европа.

Проучване, което изследва практическия опит и идентифицира факторите за успешна промяна, допълва инструментите за мониторинг и свързаните с него анализи. Фондацията по този начин допринася не само за документирането и разбирането на промяната, но и за развитието и предаването на идеи за средно и дългосрочно подобрене на условията на живот и труд.

¹ Регламент на Съвета (ЕЕС) No. 1365/75 от 26 май 1975 г.

В голяма степен, импулсът за последните проекти е извлечен от предизвикателствата и целите на Лисабонската стратегия. Тя изисква едновременни действия по всички направления: заетост, конкурентоспособност, добро качество на условията на живот и труд.

Промените на работното място или на ниво фирмата или дружеството, в което се осъществяват, заслужават по-голямо внимание; същото се отнася и до структурните фактори, водещи до промени на работното място. Работните места следва да бъдат готови за непрекъснати изменения и иновации. Фондацията може да играе ключова роля в създаването на общо разбиране сред всички заинтересовани от нужните промени, на ниво работно място и в поощряването на желанието да се възприемат нови начини на работа.

Разполагайки с автономия, широки правомощия и тристранна структура, Фондацията успява особено добре да насърчава интегрирания и многостранен подход по отношение подобряването на качеството на труд и живот, и по отношение планирането и провеждането на промяната. Това ѝ позволява да реагира по-добре на целта за координиран подход към икономическите, социалните политики и политиките на заетост на ниво ЕС.

Целевата група на Фондацията включва държавни органи, социални партньори и всички онези, които са ангажирани с изработването на социални политики в ЕС. Като свързва въпросите на проучването с политиките, Фондацията се стреми да предостави нужната информация на тези, които изработват и осъществяват съответната политика.

Нейната работа е също от значение за тези, които ръководят промяната и внедряването на подобрения на ниво работното място и обкръжаващата го среда. Структурата ѝ на тристранно управление благоприятства активното участие на тези възлови социални участници в развитието, обсъждането и популяризирането на работата на Фондацията.

Променящият се контекст

Разширяването предоставя големи възможности за социално, икономическо и културно развитие на Европа. Проучвания на Фондацията сочат, че всички европейци имат сходни идеи за това какво допринася за тяхното качество на живот: добро здравословно състояние, достатъчни доходи и семейство, което ги подкрепя. Ще възникне необходимост да се засили социалната политика в периода след разширяването, тъй като съществуващите предизвикателства придобиват все по-голяма важност, а и нови идват на дневен ред. Много въпроси, които бяха важни през предходните години, са все още нерешени: безработицата, ниското заплащане и бедността, инвалидността и заболяванията, неадекватността на здравните, социални и други обществени услуги или системи, производствените отношения, достъпа до информация и комуникационните технологии. Някои групи в неравностойно положение вероятно ще се нуждаят от по-особено внимание.

Нарастващото разнообразие на културни ценности и опит в социалната област, както и различията между страни и региони по отношение производителността и

заетостта ще повлияят върху дейността на Фондацията. Третият доклад за икономическата и социална сплотеност, изработен от Комисията, подчертава както важността на човешкия капитал и достъпа до образование и квалификация, така и нуждата да се обърне внимание на други ключови фактори за конкурентноспособност като физически и социален капитал, способност за приспособяване към промените и качество на околната среда. Връзката между социалното и икономическото развитие и опазването на околната среда следва да бъде засилена.

Лисабонската стратегия е залегнала в главния подход на ЕС спрямо социалното и икономическото развитие. Тя представя три взаимно допълващи се и поддържащи се цели: пълна заетост, качество и производителност на труда, и социална сплотеност и интеграция. Предизвикателството да останем конкурентноспособни в глобалната икономика, да изградим и поддържаме производителност и заетост, както и да предоставяме висококачествени условия на живот и труд, особено в икономика, водена от познанието, ще изисква от Фондацията точна, съотносима, своевременна и практическа информация, за да се подкрепят ключовите участници в този процес.

Реализирането на стратегията от Лисабон е амбициозна цел и докладът на Европейския екип по заетостта, оглавяван от Уим Кок, подчертава нуждата от насърчаване на заетостта за увеличаване на икономическия растеж, както и за преодоляване на бедността и социалната изолация. Докладът подчертава нуждата от интегриран подход, за да се посрещнат структурните предизвикателства на глобализацията, икономическата интеграция и бързото застаряване на населението. Държавите-членки, социалните партньори, предприятията и работниците следва да подобрят способността си да предвиждат, ускоряват и възприемат промяната, ако искат да се създават и заемат повече и по-добри работни места. За постигане на по-висок процент на заетост, от съществено значение ще бъде повече хора да запазят работата си, както и да се привлекат повече хора на пазара на труда, особено жени и по-възрастни работници.

Прегледът на Европейския социален дневен ред в средата на 2003 г. потвърди нуждата да се повиши качеството, като движеща сила на една процъфтяваща икономика, насочена към създаване на повече и по-добри работни места и по-добра социална сплотеност. Осъществяването на втората част от дневния ред се фокусира върху достигането на повече и по-добри работни места, балансиране на гъвкавостта и сигурността, борба срещу бедността, изолацията и дискриминацията, модернизирането на организацията на труда и социалната защита, и насърчаването на равенството между половете в старите и новите държави-членки.

Други процеси на развитие като нарастващото прилагане на открития метод за координация, оценка и развитие на показатели и целеви стратегии в областта на социалната политика имат важна роля за управлението на промяната и по този начин и за бъдещата работа на Фондацията. В контекста на глобализацията следва да бъде изследвана сравнителната мярка по отношение развитието извън ЕС, например в САЩ, Япония, Китай и Индия.

Европейският мониторингов център на промяната подробно събира и обменя информация, за да се постигне по-добро разбиране, прогнозиране и управление на промяната в предприятия, сектори и региони. Предприятията и работното място, като среда на промяната, заемат централно място в задълбочените интереси на Фондацията към условията на живот и труд. Фондацията може да играе ключова роля в подобряване на способността на Европа да се променя. През следващите няколко години тя ще посвети по-голяма част от своята дейност на по-доброто разбиране на инициаторите на промяната, както и на прогнозирането и управлението ѝ. Фондацията е в състояние да изучава структурите, технологиите, практиките и културата, които подпомагат или възпрепятствуват организационното обучение и иновации.

Съществени съображения включват нарастващото значение на микро-фирмите и малките и средни предприятия, новата организация на работното време, мобилността на работата и производството, децентрализацията на услугите и управлението, нововъведенията в организацията на работата, развитието на човешкия капитал, проучване и технологии.

Демографски и социални промени (особено застаряването на работната сила и като цяло на населението, но също и последните бързи промени в структурата на домакинствата, нивото на раждаемостта, мобилността/миграцията) поставят дългосрочно предизвикателство към модернизация и реформа на социалната защита - особено социалното осигуряване и пенсии - така както и задържането на бедността и социалната изолация. Те също водят до важни последици за заетостта и стратегиите на пазара на труда, за организацията и системата на производствените отношения.

Четиригодишната програма на Фондацията е насочена към предизвикателствата и целите, очертани по-горе. Първоначално тя е създадена, за да подкрепя работата на основните социални участници, натоварени с отговорността за планиране и установяване на по-добри условия на живот и труд в Европа.

Общи цели

«Да засили основополагащите дейности, ролята на мониторинг и да развие прогресивна перспектива във всички области ...»

Четиригодишната програма на Фондацията се основава върху последните и вероятни бъдещи насоки на развитие на икономиката и обществото на Европа, както и върху новите тенденции и промени извън ЕС. Тя също така прави преоценка на ролята на Фондацията и нейната способност да продължи да осъществява своята мисия ефективно и ефикасно. Този процес даде повод за повдигането на серия от общи въпроси за развитието на работната програма през следващите четири години.

- **Да развие и засили основополагащите дейности за проучване, обсъждане и разпространение на информация**
Главната цел е да се повиши тяхната ефективност, ефикасност, приложимост и последователност.
- **Да засили своите главни дейности за наблюдение и проучване**
Целта е да осигури високо качество и съотносима към конкретната политика информация в областта на условията на труд и живот, производствените отношения и Европейския мониторингов център на промяната (ЕМЦП).
- **Да фокусира дейността си върху ограничен брой ключови теми, свързани със съответните политики**
Това ще включва доразвитие на силните страни на Фондацията, на нейната мониторингова дейност и предишните дейности, отчитайки достъпните източници и нуждите на целевите групи.
- **Да развие работата си в светлината на практическия опит**
Това включва анализ на инициативите по-конкретно на работните места и в предприятията, но също и в общностите и регионите.
- **Да подчертае прогресивната перспектива в своята дейност**
Това е насочено към нарастване на уменията и способностите на основните социални участници да предвиждат, насочват и подпомагат промяната; Фондацията трябва следователно да развие гъвкав подход, за да бъде готова да реагира, когато се появяват нови приоритети.
- **Да разшири дейностите във връзка с интеграцията на половете**
Това изисква равнопоставена интеграция на двата пола в дейността по планиране, програмиране, осъществяване и оценка, по подходящ и съответстващ на политиките начин, в цялостната работа на Фондацията.
- **Да включи в своята работа перспектива по сектори (частен или обществен)**
Изборът на специфични сектори ще бъде определян от резултатите от анализите на промяната, както и от целите на политиките на ЕС.

Приоритети за 2005-2008 г.

«Направляване на промяната, проучване на сполучливи модели, комуникиране на идеи и опит...»

Осмата четиригодишна програма на Фондацията се базира на съществуващи позиции, сфери на дейност и доказани услуги. Тя е ориентирана към бъдещето и с готовност да изследва нови и възникващи въпроси по време на движението на Европа към 2010 г. Нарастващите изисквания и високите очаквания от страна на заинтересованите инстанции и потребители налагат Фондацията да остане гъвкава и отзивчива, като търси по-висока ефективност, подобрявайки качеството и стойността на дейностите си.

Работната програма ще бъде организирана около три основни задачи:

1. Наблюдаване и разбиране на промяната.
2. Изследване и проучване на сполучливи модели.
3. Обсъждане и споделяне на идеи и опит.

Тези три задачи ще се изпълняват във връзка с четирите приоритетни области на работната програма: заетост, баланс работа-живот, производствени отношения и партньорство и социална сплотеност.

Наблюдаване и разбиране на промяната

Средствата за мониторинг на Фондацията включват както периодични анкетни проучвания (условия на работа, условия на живот, дружества), така и редовни доклади върху новите развития, от кореспонденти и институти в държавите-членки, получени чрез Европейската обсерватория за производствени отношения, ЕОПО (European Industrial Relations Observatory, EIRO); Европейската обсерватория на условията

на труд, ЕОУТ (European Working Conditions Observatory, EWCO) и Европейския наблюдател на реструктурирането, ЕНП (European Restructuring Monitor, ERM), който е част от Европейския мониторингов център на промяната, ЕМЦП (European Monitoring Centre on Change, EMCC).

Проучванията дават възможност на Фондацията редовно да събира и анализира основани на стабилни критерии сравними данни за ситуацията в ЕС. Детайлното проучване на тези данни спомага Фондацията да формулира нови и зараждащи се тенденции, както и да задълбочи разбирането на политическите въпроси. Резултатите от проучването, както и предлагането на уникални източници на информация, създават сериозна основа за формулиране на възможностите за подобряване и развиване на ориентирани към бъдещето перспективи. Редовната организация на проучвания и представяне на систематични анализи на доклади от държавите-членки се утвърдиха трайно като много търсен ресурс.

През следващите четири години Фондацията си поставя следните задачи:

- Да продължи редовно, по подходящ начин, да представя висококачествени данни за тенденциите и развитието в разширена Европа, както и в държавите извън ЕС.
- Да се стреми да повиши качеството и адекватността на средствата си за мониторинг, и да проучва възможните съвместни дейности, както със собствени, така и с външни източници.
- Да преразгледа и подобри нови инициативи като Европейската обсерватория на условията на труд, ЕОУТ
- Да обърща повече внимание върху осигуряването на добър сравнителен анализ и подобряване на вътрешния капацитет при използване на информацията.
- Да развие още повече средствата за мониторинг на Фондацията, като основни инструменти за предсказване и справяне с промяната.
- Да засили ролята на Европейския мониторингов център на промяната, ЕМЦП, като основно средство за повишаване на капацитета на Европа в прогнозирането и направляването на промените.
- Да разшири мониторинга на тенденциите и развитието в граничните райони между новите и старите държави-членки.

Четиригодишната програма ще стъпи върху натрупан вече опит, като допълни един пълен цикъл от съществуващи проучвания:

- Проучване на условията на труд през 2005 г.;

- Условията на живот през 2007 г.; и
- Ново проучване на фирмите и дружествата през 2008 г.

Тези дейности за наблюдение ще следват общите цели за следващите четири години и ще бъдат свързани с ключовите тематични области, за да се осигури съгласуваност между трите основни задачи за 2005-2008.

Изследване и проучване на сполучливи модели

Съгласно правомощията си, Фондацията има за цел да генерира, от практическа гледна точка, идеи относно подобряването на условията на живот и труд². Това означава изследване както на положителни, така и на отрицателни примери. Дейностите по мониторинг включват обстояйни анализи, но Фондацията ще се стреми да ги допълни с повече информация и проучвания върху възприемането на промените и развиването на иновациите. Тя ще предприеме проучвания, за да изследва човешкото и общественото измерение на растежа и конкурентноспособността, като анализира както прилагането, така и резултатите от инициативите за промяна. Това би могло да включи проучване на отделни конкретни примери или практически изследвания върху работното място и заобикалящата го среда, в специфични сфери на дейност или в региони в определени държави-членки.

През следващите четири години Фондацията ще:

- Продължи задълбочените проучвания на специфични политически и практически инициативи и факторите, които влияят върху тяхното развитие, като ще цели да формулира ключови правила за ефективно прилагане и успешна практика.
- Определи ясно критериите за избор на тези изследователски проекти в годишните си работни програми, като вземе предвид резултатите от наблюденията и другите си изследвания, актуалните цели на политиката на ЕС в съответните области, както и ключовите теми, определени за периода 2005-2008 г.
- Създаде подходяща база данни с натрупания практически опит, което би могло да окаже помощ при дългосрочни и динамични анализи на ефективността на мерките за подобрене.

Фондацията ще приложи интегриран и многостранен подход спрямо въпросите относно качеството на живота, като ще обърне внимание на връзките между условията на труд и на живот и свързаната с тях политика, както и на ролята на различните участници. Фондацията няма да фокусира вниманието си само върху специфични групи или проблемни сектори, а ще възприеме по-положителен подход, като определи възможностите за обществени и икономически промени, които да предотвратят възникването на проблеми.

3 Чл. 3.1 от основния Регламент

Изследванията в тази област ще следват общите цели и ключови теми за периода 2005-2008 г.

Обсъждане и споделяне на идеи и опит

Фондацията има за цел да поощри обмяната на информация и опит³. Това изисква тя да прояви активност в предаването и оповестяването на резултатите от работата си на своите заинтересовани членове, целеви групи и различни информационни посредници. Тя следва да предостави, също така, и възможности на участниците, ангажирани със социалната политика на ЕС, да дискутират и да обменят идеи и опит по избрани социални въпроси.

През следващия четиригодишен период Фондацията ще:

- Подкрепи обмяната на практически опит и резултати от изследвания в разширена Европа (семинари по специализирани теми, мрежи от дружества и бизнес училища, създаване на учебни материали от разработки на Фондацията).
- Развива възможностите на ключови действащи лица да се справят с нови предизвикателства чрез повишаване на готовността за посрещане на възникващи или бъдещи политически въпроси, като представя концепции и модели, които да спомогнат за стратегическо мислене, и като подкрепя използването на съответни методи или средства за отговор на тези предизвикателства.
- Стимулира и задълбочава дебата, създавайки възможности за различни участници, като органите на властта,

социалните партньори, работещите в тази област и изследователи да обсъждат откритията, направени в процеса на работа на Фондацията (семинари, посветени на определени проекти, тематични семинари, големи конференции, включително и двугодишния форум на Фондацията).

Фондацията също има за цел да си сътрудничи възможно най-тясно със специализираните институти, фондациите и органите на държавите-членки или на международно ниво⁴. Това се отнася особено за Европейската агенция за здраве и безопасност на труда в Билбао, където Фондацията ще стъпи на съществуващо споразумение за сътрудничество. Фондацията ще разгледа възможността да сключи сходни споразумения с други организации, като например Европейската агенция за околна среда в Копенхаген.

Изграждането на мрежи винаги е било важен инструмент на Фондацията. Тя ще прегледа отново своите контакти и връзки по дейности (формални и неформални), за да подобри сътрудничеството при събиране на данни, обмен на знания и опит. Целта е да бъде създадена по-ясна стратегия за тази дейност за следващите четири години, което ще определи типовете мрежи, техните членове и цели, както и техните задължения и очаквани резултати.

Основните цели на комуникационните дейности ще бъдат:

- Работата на Фондацията да достигне до целевата ѝ аудитория по бърз и

съответен начин чрез устни презентации, срещи и мероприятия, печатни и електронни издания.

- Да се създадат продукти, съответстващи на нуждите на различни степени на развитие на политиката и практиката от концепцията и планирането, до практическите последици от въвеждането и анализа.
- Да се създадат способности и методи за изграждане на нарастващ интерактивен достъп до информация на Фондацията, посредством по-добро ползване на технологиите и подходящо трансформиране на информацията.
- Да се създаде система в намирането на съответната информация (каталози, индекси, връзки);
- Да се използват по-добре уеб базирани средства, за да се подобри разпространението и използването на резултатите от работата на Фондацията и по-специално данните от дейностите по мониторинг.

Като част от годишната работна програма ще се изготвя годишен план за комуникация. Това ще отговори на нуждите на потребителите и ще обезпечи информираността на целевите групи относно новостите в развитието и тематични въпроси. Стратегическият план за прилагането на информационни и комуникационни технологии ще подобри възможността на Фондацията да общува със своите целеви групи и да ги информира.

Ключови теми

«Да фокусира вниманието си върху четири ключови теми, за да се постигне съгласуваност между различните сфери на дейност...»

Фондацията определи четири ключови теми за периода 2005-2008 г., които да изследва с по-голямо внимание:

- Заетост.
- Баланс работа-живот.
- Производствени отношения и партньорство.
- Социална сплотеност.

Тези теми са избрани въз основа на правомощията и отбелязаните силни позиции на Фондацията. Те отразяват основни елементи от Лисабонската стратегия и социалната политика на ЕС, както и важни предизвикателства - сега и в бъдеще - за разширена Европа. Фондацията ще фокусира дейността си върху тези приоритетни теми: в дейността си по мониторинг, в изследването кой модел е успешен и в обсъждането и споделянето на опит, за да се постигне съгласуваност между различните й сфери на дейност.

Някои въпроси в рамките на всяка тема, които могат да бъдат засегнати в процеса на изследване, дебат и разпространение, са представени като илюстрация на възможния обхват на работата. Пълният подбор ще бъде доразвит в годишните работни програми, базирани на резултатите от предишни проучвания и съобразени с политическите приоритети

на ниво ЕС и по-конкретно във връзка с разширяването и постигането на целите на Лисабонската стратегия.

Заетост

Фондацията вече е натрупала значителен обем от знания и компетентност относно връзките между гъвкавостта, производителността и достъпа до пазара на труда. Въпреки това, връзката между гъвкавостта и заетостта ще бъде важна тема на бъдещи изследвания. Условието на труд са неделима част от най-съществената работа на Фондацията, а подобряването на заетостта като количество и качество на работните места е важен приоритет в политиката на ЕС. Равните възможности и по-добър достъп до работното място са централни въпроси за Лисабонската и Европейската стратегия за заетост.

Резултатите от проучването на фирми и дружества през 2004 г. и изследването на условията на труд през 2005 г., както и техните последващи анализи съвместно с Европейския наблюдател на реструктурирането, ЕНП към Европейския мониторингов център на промяната (ЕМЦП), ще предоставят ценна информация, която да подпомогне работата по този въпрос. Те ще предоставят информация за по-задълбочените проучвания на примери на конкретен опит, свързани с внедряването на дейности за развитие на работното

място. Изследванията ще определят бъдещи промени в трудовия пазар на секторно и национално ниво, както и мерки за подобряване на връзките между предлагането и търсенето на работници. В проучването ще бъде обърнато специално внимание върху назначаването и задържането на работа на уязвими групи.

Въпросите, които могат да бъдат анализирани, включват: нови форми и типове работа; модернизиране на организацията на труда; възможности за развитие на иновации на работното място; ролята на външни фактори в създаването на възможности за иновация и модернизация; развиване на предприемачество и сътрудничество между дружествата; трудова/професионална мобилност; движение на работни места между региони и страни; човешки капитал; развиване на кариера; професионално ориентиране и управление на рисковете, качество на работата и развитие на работните места с оглед конкурентноспособността; производителност и създаване на работни места; предприемчивост; достъп и задържане/реинтеграция в работата, особено за групи в неравностойно положение; управление на представители на различните поколения на работното място.

Баланс работа-живот

Фондацията отделя специално място на изследването на взаимовръзките между

условията на живот и труд, включително нуждата да бъдат съгласувани потребностите на професионалния живот със семейството, обучение в продължение на жизнения цикъл, неработни задължения и време за възстановяване. Разрешаването на въпросите, пред които са изправени работниците, както мъже, така и жени, и техните семейства, е важно не само с оглед качеството на живота им, но също и за достигане на по-високи нива на заетост и конкурентен икономически растеж, съгласно Лисабонските цели.

Информацията и анализът на резултатите от изследването на Фондацията за качеството на живот, Изследването на фирми и дружества от 2004 г. и изследването на условията на труда през 2005 г. ще дадат възможност за нов поглед върху този дългосрочен проблем и ще насочат бъдещи изследвания относно мерките за подобряване на положението.

Въпросите от специално значение биха могли да включват: развиване на нови инициативи в дружествата и колективно договаряне, по-специално от гледна точка развитието на живота; връзките между баланса работа-живот и конкурентноспособността и създаването на работни места; ролята на съответните политики и услуги (заетост, пенсии, социално осигуряване, грижи, обучение, околна среда/транспорт/жилища); ролята на

властите и лица извън дружествата в оказване на подкрепа на работниците и работодателите за въвеждането на социални елементи в организацията на труда; връзки между застаряването и демографските промени; развитие на политиката спрямо семействата; въпроси, свързани със специални категории работници (примерно родители, кариери на възрастни и зависими хора, възрастни и мигриращи работници) и с малки и средни предприятия и микро-фирми.

Производствени отношения и партньорство

Като тристранна организация с дълготрайни работни контакти със социалните партньори и властите в ЕС и на национално ниво, Фондацията е в добра позиция да инициира дебат между социалните партньори и властите. Фондацията има сериозен опит по-специално в мониторинга и анализирането на ролите на участниците в производствените отношения и свързаните с тях процеси и резултати.

Европейската обсерватория за производствените отношения (EIRO) ще продължи да бъде важна част от основната работа на Фондацията и ще даде своя принос по ключовите теми. Въпросът за партньорството с право се налага като въпрос от първостепенно значение, като се има предвид

разширяването на ЕС и важноста на тези процеси като средство за подобряване на качеството на живот, възприемане и прогнозиране на промените. Партньорството на работното място е потенциално важна движеща сила и ресурс на организационните нововъведения, повишаване на производителността и възможностите за промяна.

По тази тема Фондацията би могла да цели да покрие въпроси като: ролята на социалните партньори и развитието на обществения диалог (особено в новите държави-членки в контекста на развиващата се социална политика); новите структури, форми и процеси на управление, производствени отношения в малките и средни предприятия; взаимовръзките между различни структури и нива на производствени отношения и социален диалог: връзки със създаването на работни места, променящ се трудов пазар, развитие на нововъведения и конкурентноспособност; ролята на партньорството в прогнозирането и управлението на промените, включително връзки с изпълнителната власт и структурите на гражданското общество.

Социална сплотеност

Европейският съвет в Лисабон от март 2000 г. прие, че нивата на бедност и на изключване от обществото в ЕС са

неприемливи. Така, изграждането на по-интегриран Съюз се превърна в основен елемент в постигането на 10-годишната стратегическа цел за продължителен растеж на икономиката, повече и по-добри работни места и по-голяма обществена сплотеност.

В последните си анализи на проучването "Евробарометър" относно качеството на живота в присъединяващите се страни и страните-кандидатки, Фондацията показва, че ще има още по-голяма необходимост от борба срещу безработицата, бедността и изключването от обществото в разширена Европа. Възможностите на Фондацията да направлява и анализира развитието в тази насока се увеличиха още повече със завършването на първото ѝ собствено изследване на условията на живот в 28 европейски страни, проведено през 2003 г. То ще способствува за определяне на параметрите на по-задълбочено

изследване и ще положи основата на по-продължителен във времето мониторинг на развитието.

Въпроси, които биха могли да се причислят към тази тема включват: застаряване, солидарност между поколенията и предизвикателствата пред пенсионните системи, здравето и грижите, обществената, икономическата и културната интеграция на преселниците (заетост, социална защита, жилища); качеството на околната среда и на обществените услуги, особено в новите държави-членки и страните-кандидатки, както и за хора с ниски доходи или в селскостопански райони; влиянието на системи за социална защита и обществени нововъведения върху създаването на работни места, индустриалните нововъведения и предприемачество; ролята на частния и непазарния сектор в насърчаването на социалната интеграция; обществената интеграция на възрастните и други групи извън пазара на труда.

Оценка

«Да се ползуват резултатите от оценката за планирането на дейностите и поставянето на приоритети...»

Новият финансов регламент на Комисията съгласно Глава 7, Член 25.4 задължава Фондацията редовно да провежда предходващи и последващи (« ex ante » и « ex post ») оценки на програмите и дейностите. Съобразно с това изискване и въз основа на резултатите от първата си външна оценка от 2000-2001 г., Фондацията ще продължи да развива своите процедури за оценка.

Основните цели ще са резултатите от оценката да бъдат използвани и да допринасят за планирането на дейностите и определянето на приоритети; да спомогнат за ефективното разпределение на ресурсите, да подобрят ефективността на предприетите действия, както и да дават отчет за постиженията.

По-специално, Фондацията ще:

- Направлява изпълнението и постигането на стратегическите цели на програмата за 2005-2008 г. и на годишните си работни програми по систематичен и траен начин, включително чрез събиране на голямо количество данни.
- Подобри оперативните си средства и процеси, които да спомогнат при мониторинга и оценката на дейностите на Фондацията, включително системата за управление на контактите, проследяване на ползата и въздействието от крайните продукти и услуги на Фондацията, средства за управление и структури на проекти, уеб мониторинг, потребителски проучвания, оценка на съвещания и др.
- Предоставя редовно обратна информация относно осъществяването на дейностите на

Фондацията до заинтересованите инстанции, например в годишния си доклад.

- Подобри процесите си на качествен контрол и оценка на ниво проект, като предоставя обратна информация за процеса на подобряване в течение на програмата.
- Поддържа системата си на ангажиране на заинтересовани участници в оценката на продукти и услуги чрез комитетите си от съветници (включително възможно ангажиране на външни експерти, съобразно с разпоредбите на ревизирия Регламент относно управлението на Фондацията).

В периода на четиригодишната си програма 2005-2008 г. Фондацията също така ще предприеме две големи външни оценки в следните области:

- Европейски мониторингов център на промяната (през 2005 г.);
- Дейността на Фондацията като цяло (през 2007 г.), като се покрие периода 2001-2006 г. Този опит ще подпомогне планирането на дейностите и определянето на приоритетите за следващата четиригодишна програма.

Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд

Променяща се Европа: по-добра работа, по-добър живот

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейските общности

2004 – 18 pp. – 16 x 23.5 cm

ISBN 92-897-0891-3

SALES AND SUBSCRIPTIONS

Publications for sale produced by the Office for Official Publications of the European Communities are available from our sales agents throughout the world.

How do I set about obtaining a publication?

Once you have obtained the list of sales agents, contact the sales agent of your choice and place your order.

How do I obtain the list of sales agents?

- Go to the Publications Office website <http://publications.eu.int/>
- Or apply for a paper copy by fax (352) 2929 42758

Publications Office

Publications.eu.int

ISBN 92-897-0891-3

9 789289 708913